

Vlaanderen
is werk

Economische migratie en arbeidsmarktkrapte

Vlaams arbeidsmarktcongres 12/12/22
Sessie Economie

Chris Gaasendam
Studiedienst WSE

Chris.gaasendam@vlaanderen.be

Inhoud

- ▶ Context
- ▶ Opzet onderzoeksproject – 2 luiken
- ▶ Luik I EAK – Aanpak / resultaten / conclusie
- ▶ Luik II KSZ – Inleiding

Context

- ▶ Vlaanderen kampt met een groot tekort aan arbeidskrachten, in het bijzonder bepaalde knelpuntberoepen
- ▶ Niet enkel een kwantitatief probleem maar ook kwalitatieve mismatch
- ▶ Economische migratie wordt gezien als een belangrijke pijler om dit tekort te bevechten

Context

MAAR: weinig geweten over:

- De structurele tewerkstelling van economische migranten (hoelang blijven zij in Vlaanderen, stromen ze door naar andere statuten, blijven ze werken in hetzelfde beroep/dezelfde sector, etc.)
- De (structurele) tewerkstelling van intra-EU-migranten
- De structurele tewerkstelling van circulaire migratie (detachering)

Opzet onderzoeksproject DWSE

► Twee luiken:

- Analyse op basis van EAK (Enquête naar de Arbeidskrachten/Labour Force Survey), inmiddels gepubliceerd in Over.Werk:
<https://www.steunpuntwerk.be/publicaties/migratie-en-de-tewerkstelling-in-knelpuntberoepen-in-vlaanderen>
- Analyse op basis van (verrijkte) administratieve gegevens (KSZ) (zeer pril)

Onderzoeksvragen

- ▶ In welke mate beoefenen (economische) migranten knelpuntberoepen in Vlaanderen?
- ▶ Wat zijn de verschillen tussen verschillende migrantengroepen (geboorteland/reden van migratie) in de mate waarin zij knelpuntberoepen beoefenen?
- ▶ In welke mate vervullen (de verschillende groepen) economische migranten deze beroepen op tijdelijke of meer structurele wijze?
- ▶ In welke mate stromen (de verschillende groepen) (economische) migranten uit naar werkloosheid, inactiviteit of andere statuten?

Kanttekeningen

- ▶ Onderzoek focust zich op geboorteland (immigranten), niet op herkomst (latere generaties)
- ▶ Gegevens laten ook toe om de sociaaleconomische situatie van de immigranten te schetsen → staat hier niet centraal

Luik I – EAK – Aanpak

- ▶ Selectie knelpuntberoepen op basis van knelpuntberoepenlijst VDAB <--> omzetting naar ISCO
- ▶ Groeperen jaarbestanden EAK: op welk niveau zijn de cellen groot genoeg? Groepering 2013-2016 en 2017-2020
- ▶ Instroom nieuwe immigranten: verschil periode 2013-2016 en 2017-2020
- ▶ Afbakening populaties op basis van geboorteland:
 - EU15 (EU vóór 2004)
 - EU13 (EU ná 2004)
 - niet-EU (alle categorieën)

Top 10 knelpuntberoepen 2022

Top 10

Verpleegkundige

Technicus industriële installaties

Werfleider / Conducteur bouw

Technicus koeltechniek en klimatisatie

Onderhoudsmecaniciën

Bestuurder trekker-oplegger

Schoonmaker bij mensen thuis

Technieker werf-, landbouw- en hefmachines

Calculator bouw

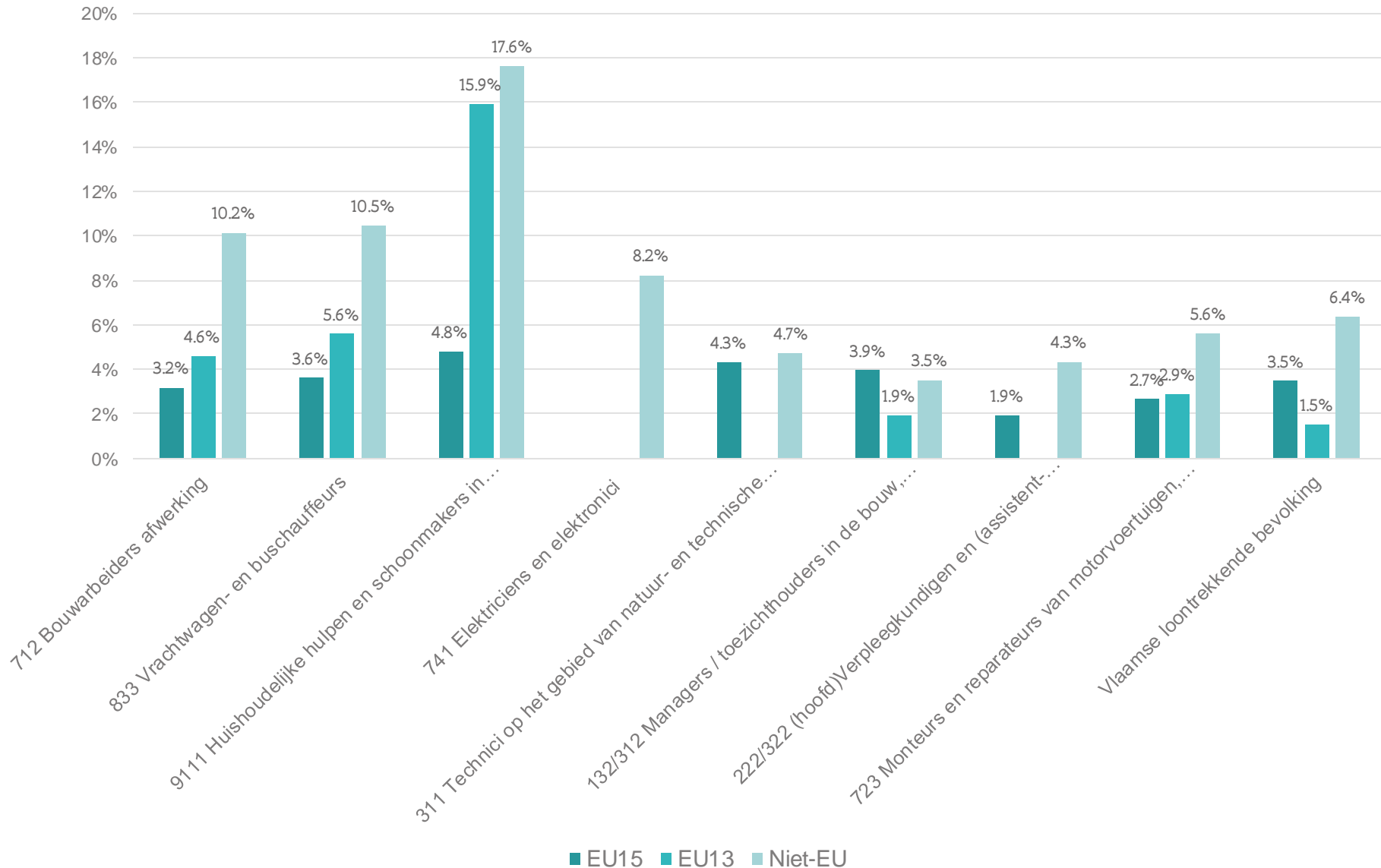
Industrieel elektrotechnisch installateur

TABEL 1 \ Selectie aan kneepuntberoepen volgens ISCO-08 (EAK) en volgens Competent (VDAB)

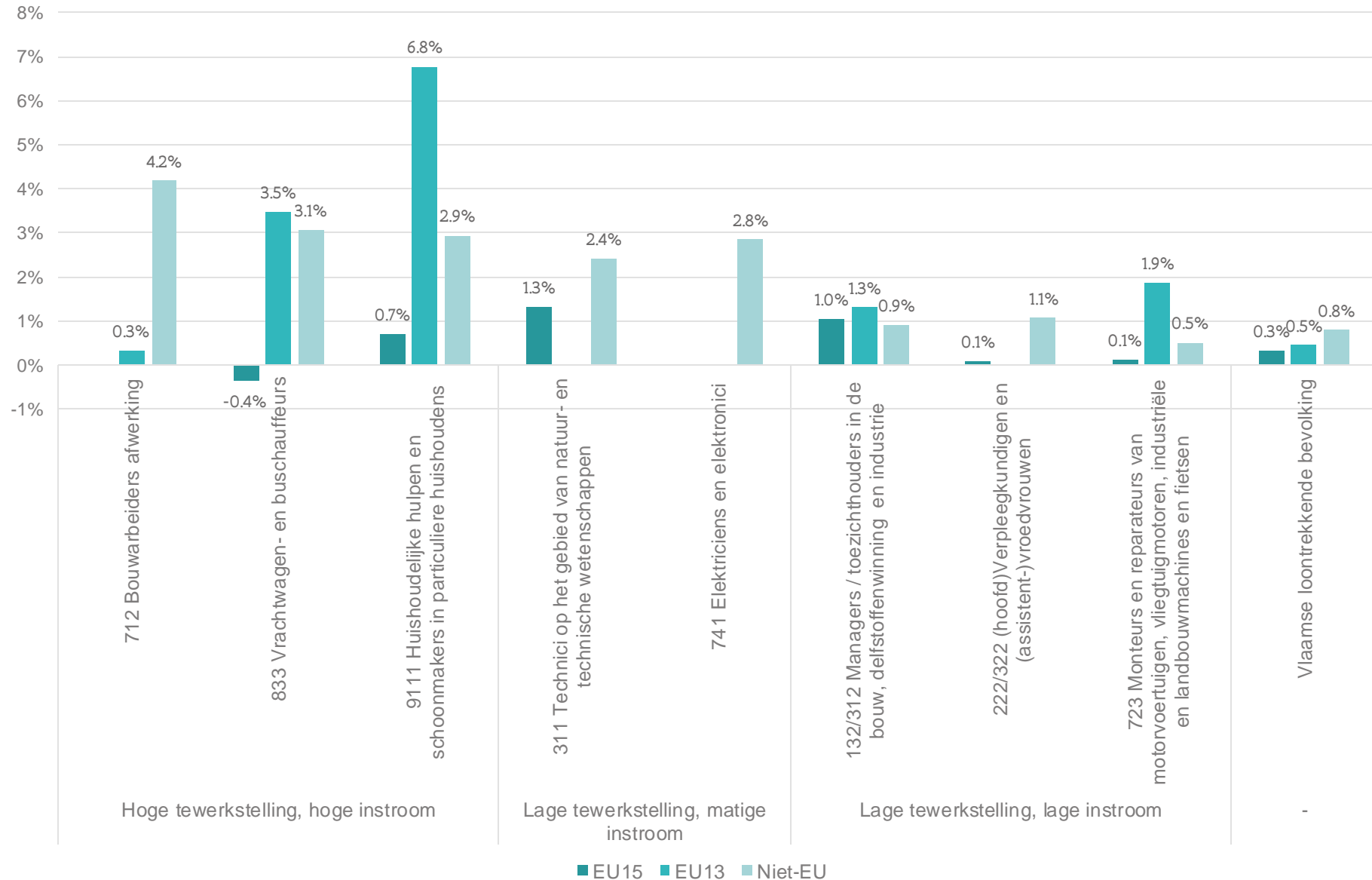
ISCO-08 (EAK)		COMPETENT (VDAB)
CODE	OMSCHRIJVING	OMSCHRIJVING (ALFABETISCH)
132/312	Managers / toezichhouders in de bouw en industrie	Leidinggevend industriële productie, Productiemanagers, Verantwoordelijken productiemethodes en industrialisatie, Werfleider / conducteur in de bouw
222/322	(hoofd)Verpleegkundigen en (assistent-)vroedvrouwen	Hoofdverpleegkundigen, Verpleegkundigen
311	Technici op het gebied van natuur- en technische wetenschappen	Bouwkundig tekenaar, Calculator bouw, Kwaliteitscontroleur mechanische en metalen constructies, Onderhoudselektriciens, Technicus controle en kwaliteit in elektriciteit en elektronica, Technicus elektrische installatie, Technicus industriële automatisering, Technicus industriële installaties, Technicus onderzoek en ontwikkeling in elektriciteit en elektronica, Tekenaar-ontwerper elektriciteit / elektronica, Tekenaar-ontwerper mechanica
712	Bouwarbeiders afwerking	Binnenschrijnwerker, Brandertehnicus, Buitenschrijnwerker, Dakdekker schuine/platte/industriële daken, Dekvloerlegger, Glaswerker, Monteur van centrale verwarmingsinstallaties, Monteur van interieurinrichtingen, Monteur van metalen gevel- en dakelementen, Pijpfitter, Plaatser van ventilatiesystemen, Plaatser van vloerbekledingen, Sanitair installateur, Schilder/decorateur, Stukadoorn, Technicus koeltechniek en klimatisatie, Vloerder tegelzetter, Werkplaatsschrijnwerker
723	Monteurs en reparateurs van motorvoertuigen, vliegtuig-motoren, industriële en landbouwmachines en fietsen	Fietshersteller, Onderhoudsmecanici, Onderhoudsmecanici van personenwagens en lichte bedrijfsvoertuigen, Technicus voertuigen, Techniker werf-, landbouw-, en hefmachines
741	Elektriciens en elektronici	Industrieel elektronisch ingenieur, Onderhoudstechnicus liften, Plaatser van boven- en ondergrondse kabels en leidingen, Residentieel elektrotechnisch ingenieur
833	Vrachtwagen- en buschauffeurs	Autobuschauffeur, Autocarchauffeur, Bestuurder trekker-oplegger, Vrachtwagenbestuurder met aanhangwagen, Vrachtwagenbestuurder uitzonderlijk vervoer, Vrachtwagenbestuurder vaste wagen, Vrachtwagenchauffeur distributie
9111	Huishoudelijke hulpen en schoonmakers in particuliere huishoudens	Schoonmaker bij mensen thuis

Bron: Enquête naar de Arbeidskrachten (Statbel) en Competent (VDAB)

Aandeel personen geboren in een EU15-, EU13-, of land buiten de EU werkzaam in knelpuntberoepen 2017-2020

Instroom van het aandeel personen geboren in EU15-, EU13-, of land buiten de EU van de periode 2013-2016 → 2017-2020

Conclusies

- ▶ Vooral 'kortgeschoolde' knelpuntberoepen worden ingevuld door immigranten
- ▶ Sommige belangrijke knelpuntberoepen worden nauwelijks ingevuld door immigranten (verpleegkundige/zorgkundige)
- ▶ Voor knelpuntberoepen in de bouw (afwerking) vinden we wel personen geboren buiten de EU, maar niet meer binnen de EU → link met detachering
- ▶ Zegt weinig direct over WSE-beleid – AK/GV kunnen immers niet worden geïdentificeerd in deze data

Luik II – KSZ (administratieve gegevens) 2010-2021

► 4 groepen:

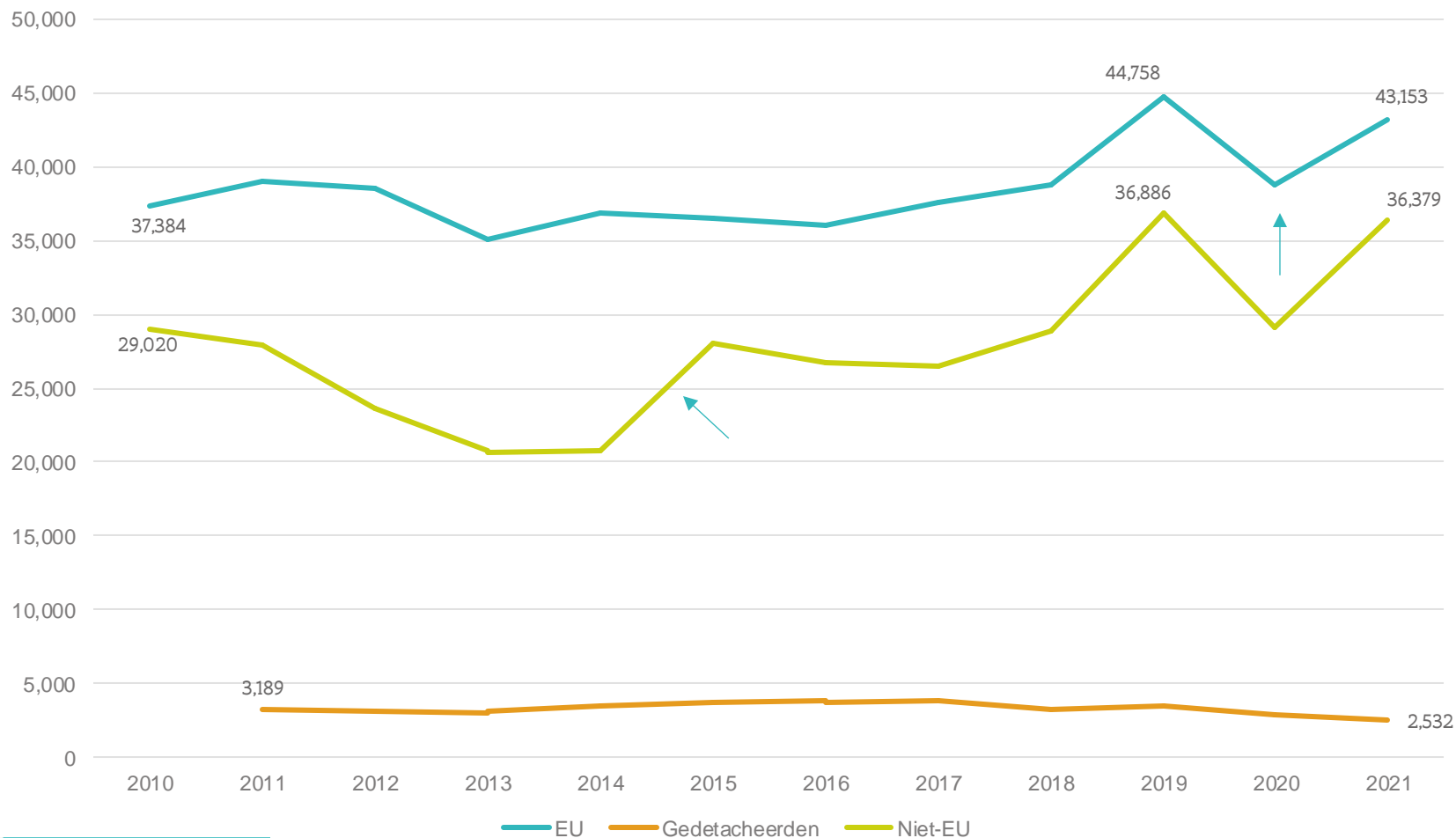
1. EU-nieuwkomers (EU15, EU13) met domicilie in Vlaanderen
2. Gedetacheerden
3. ~~Economische migratie niet-EU (AK, BK, GV, etc.)~~
4. Niet-economische migratie niet-EU (gezinshereniging, vluchtelingen, studenten, etc.)

Enkel tipje van de sluier:

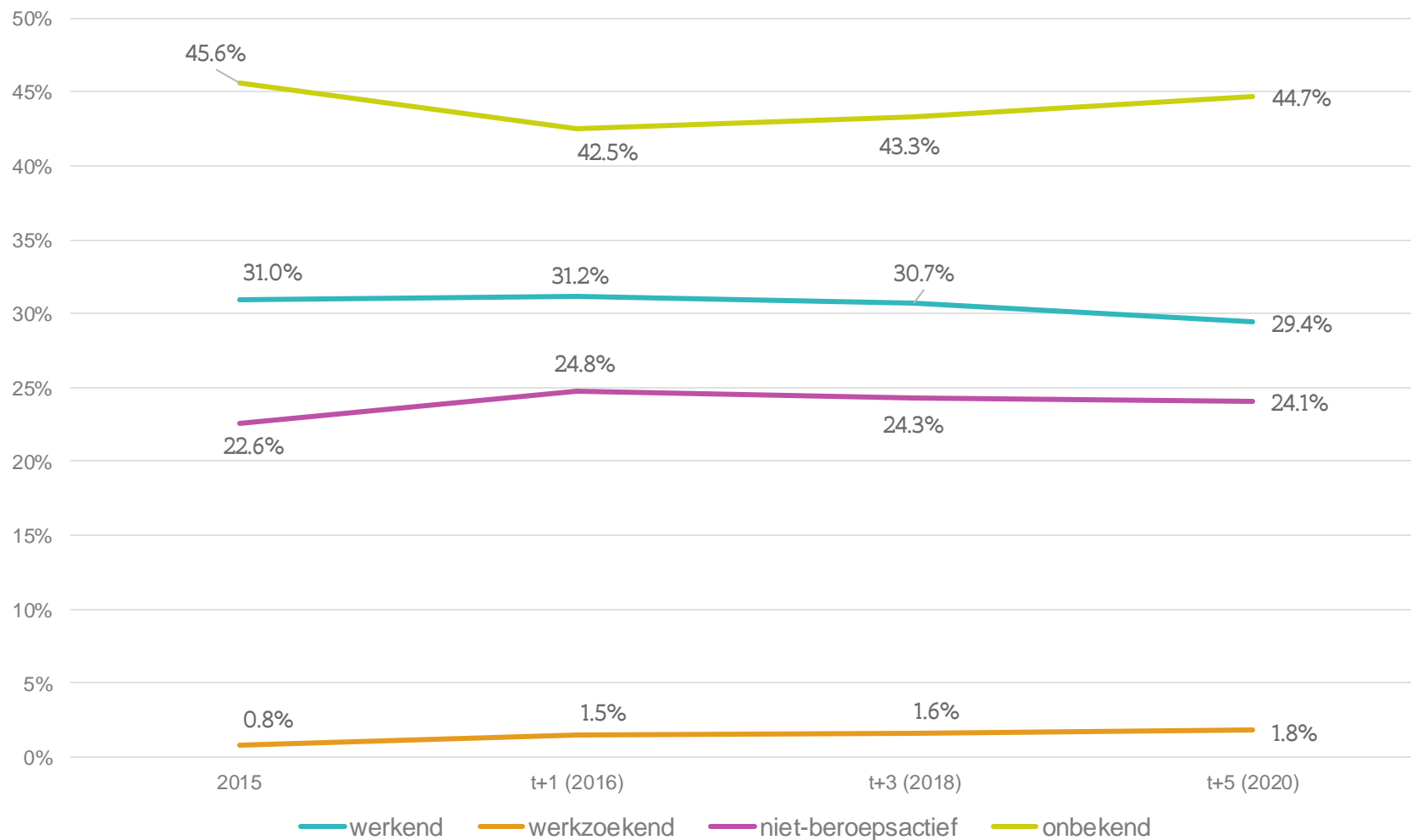
Evolutie van de tewerkstelling van nieuwkomers in het jaar 2015

Nieuwkomers (gedomicilieerden) in het Vlaams Gewest 2010-2021

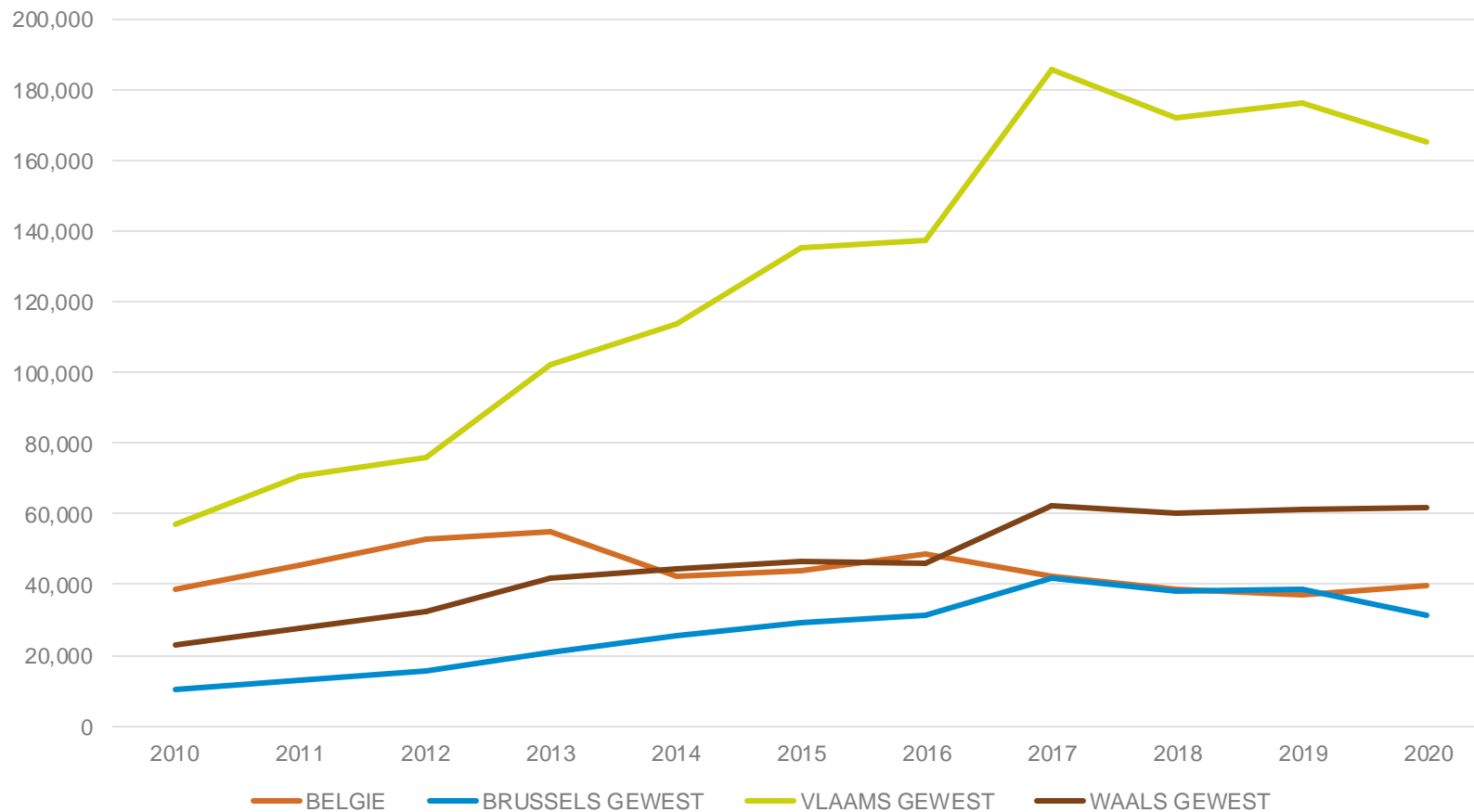
Evolutie tewerkstelling EU-nieuwkomers 2015

Evolutie tewerkstelling EU-nieuwkomers 2015 vergelijking NL

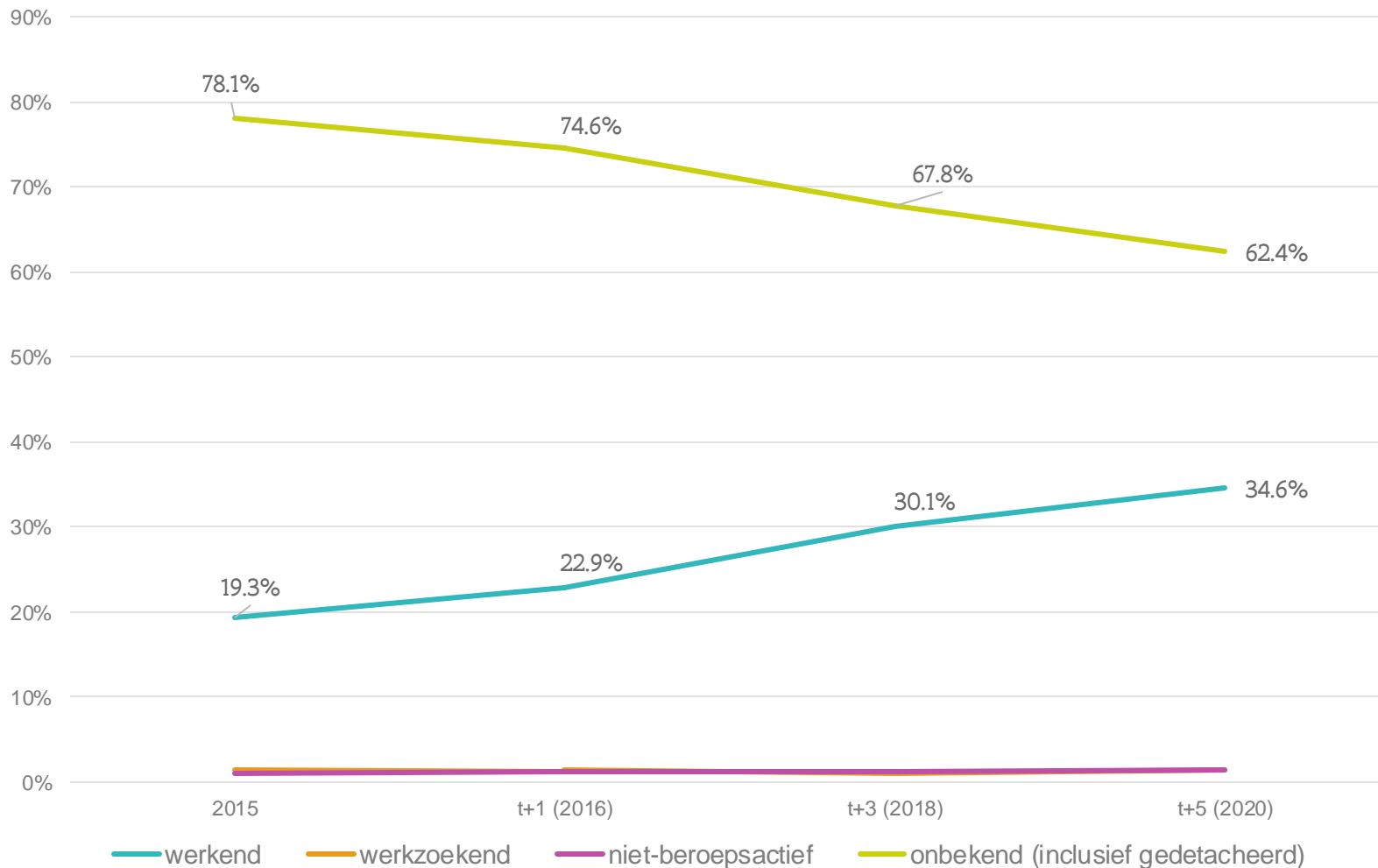
Evolutie gedetacheerden in het Vlaams Gewest (RSZ-Limosa)

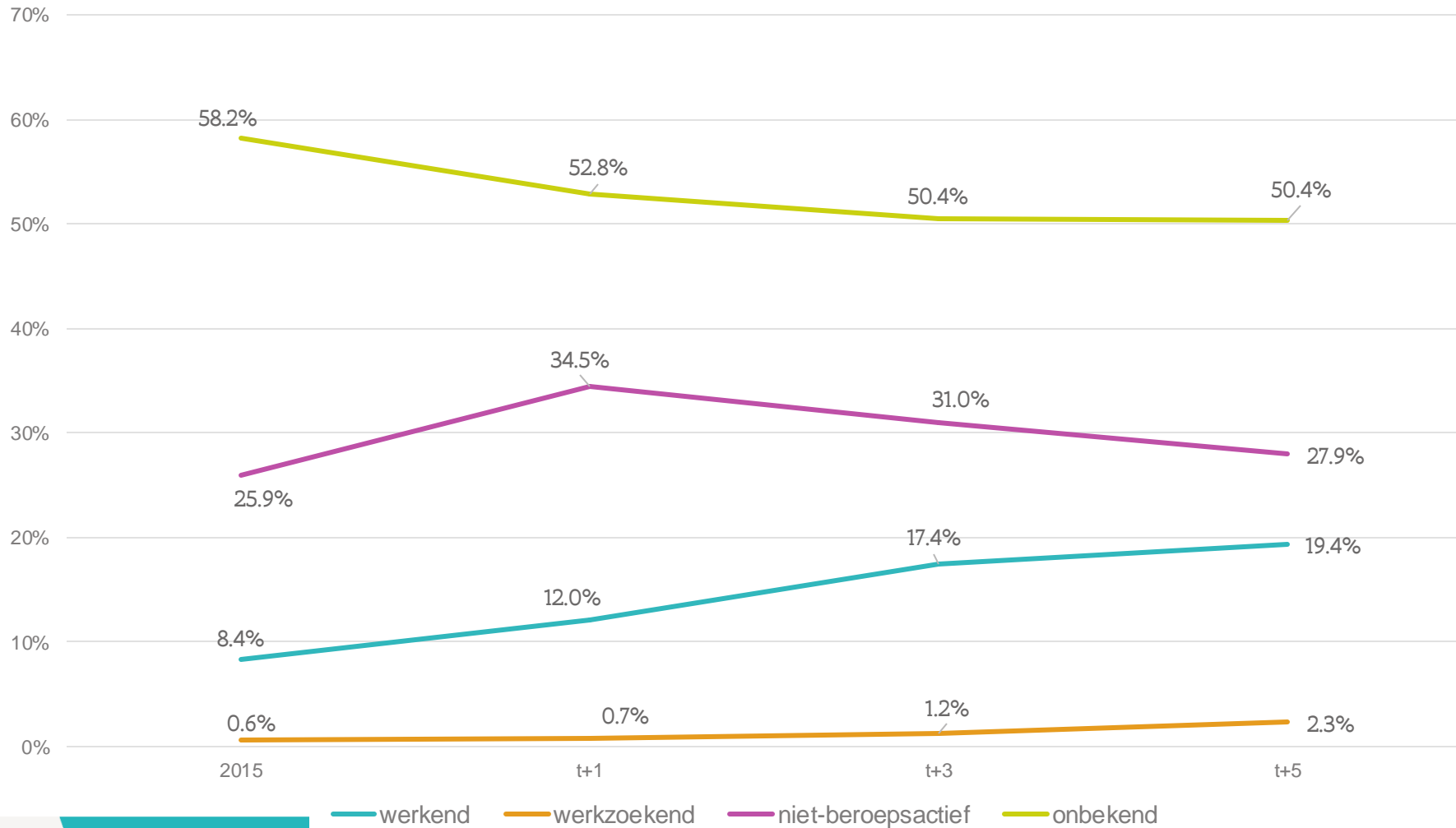
Vlaanderen
is werk

[Publicatie: Intra-EU-detachering in het Vlaams Gewest. Een analyse van de data uit LIMOSA 2010-2020](#)

Evolutie tewerkstelling (voormalig) gedetacheerden 2015

Evolutie tewerkstelling derdelanders (geen economische migranten) in 2015

Volgende stappen

- ▶ Tewerkstellingstrend van personen met AK/BK/GV
- ▶ Onderscheid tussen EU15/EU13
- ▶ Bevestigen of bekeken evoluties structurele patronen zijn
- ▶ Afbakening knelpuntberoepen op basis van NACE-4
- ▶ Analyse per groep van de invulling van knelpuntberoepen doorheen de tijd

Beleidsuitdagingen

- ▶ Weinig grip op de tewerkstelling van intra-EU-immigranten
→ vrij verkeer van personen
- ▶ Economische migratie van buiten de EU is politiek gecontesteerd → beperkte hefboomen maar we mogen ambitieus zijn (zie Duitsland)
- ▶ Oost-EU (Polen) wordt steeds aantrekkelijker, relatieve aantrekkelijkheid Vlaanderen neemt af → vooral impact op detachering
- ▶ Oorlog in Oekraïne ... Oekraïense mannen hebben andere zaken aan het hoofd dan hier te bouwen → impact op detachering

